

Seat No. : _____

ME-145

March-2019

B.A., Sem.-V

CC-304 : Sociology
(EA : Urban Sociology)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે.

(2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. (A) નગર સમાજશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપી, તેનું કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો. 14

અથવા

નગર એટલે શું ? નગર સમાજના લક્ષણો જણાવો.

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલીજગ્યા પૂરો : 4

(1) ભારતમાં નગરના સામાજિક-આર્થિક સર્વેક્ષણના પ્રણેતા _____ છે.

(a) ડી.આર.ગાડગીલ (b) પોકોક (c) જહોન્સન

(2) નગર _____ સમુદાય છે.

(a) ગૌણ (b) પ્રાથમિક (c) આમાંથી એકેય નહિ

(3) શ્રી એલ.પી. વિદ્યાર્થીએ _____ શહેરનો અભ્યાસ કર્યો.

(a) રાંચી (b) ચંડીગઢ (c) કાશી

(4) _____ ના માટે ભારતના સંઘર્ભમાં ગામડું અને પરંપરાગત શહેર વચ્ચે કોઈ ભેદ નથી.

(a) પોકોક (b) જહોન્સન (c) ક્રિસ્ટો ડેવિસ

2. (A) બર્ગેસનો “કેન્દ્રસ્થી વિસ્તારનો સિદ્ધાંત” જણાવો. 14

અથવા

લુઈવર્થનો “નગરવાદ” એક જીવન શૈલીનો સિદ્ધાંત વર્ણવો.

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલીજગ્યા પૂરો : 4

(1) શહેરનો સેક્ટર સિદ્ધાંત _____ એ આપ્યો છે.

(a) લુઈવર્થ (b) બર્ગેસ (c) હોમર-હોયટ

- (2) નગરવાહને એક જીવન શૈલી તરીકે _____ એ ઓળખાવેલ છે.
 (a) લુઈવર્થ (b) હોમર-હોયટ (c) બર્ગેસ
- (3) કેન્દ્રસ્થી વિસ્તારનો સિદ્ધાંત _____ એ આપ્યો છે.
 (a) હોમર-હોયટ (b) હરીશ દોશી (c) બર્ગેસ
- (4) માનવ પરિસ્થિતિશાસ્ત્રનો અભ્યાસ _____ વર્ષમાં શરૂ થયો.
 (a) 1966 (b) 1976 (c) 1986

3. (A) નગરીકરણની વ્યાખ્યાઓ આપી તેના કારણો જણાવો. 14

અથવા

“પ્રદૂષણ” એટલે શું ? “પ્રદૂષણ” એક નગરીય સમસ્યા તરીકે સમજાવો.

- (B) જોડકાં જોડો : 3

(અ)

(બ)

(1) શહેરમાં વસ્તી પ્રમાણ	(a) વસ્તીનું કેન્દ્રીકરણ
(2) સ્લમ્સ ફી ઈન્ડિયા	(b) 31.6%
(3) શહેરીકરણ	(c) રાજીવ ગાંધી આવાસ યોજના
	(d) 25.6%

4. (A) નગર આયોજનનો અર્થ અને ધ્યેયો વર્ણવો. 14

અથવા

નગર આયોજનનું મહત્વ ચર્ચો.

- (B) જોડકાં જોડો : 3

(અ)

(બ)

(1) હરીશ દોશી	(a) નગર આયોજનના સમાજશાસ્ત્રી
(2) પેટ્રીક ગીડ્ઝ	(b) મદ્રાસ
(3) સૌપ્રથમ મ્યુનિ કોર્પોરેશનનું શહેર	(c) નગર આયોજન
	(d) મુંબઈ

Seat No. : _____

ME-145

March-2019

B.A., Sem.-V

CC-304 : Sociology (EA : Urban Sociology)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Figure to the right indicate marks.

1. (A) Define Urban Sociology, describe its scope. 14

OR

What is Urban Society ? Explain the characteristics of Urban Society.

- (B) Select correct option and fill in the blank : 4

- (1) In India the originator of socio-economic survey of the town is _____.
(a) D.R. Gadgil (b) Pocock (c) Johnson
- (2) The town is _____ community.
(a) secondary (b) primary (c) None of these
- (3) Mr. L.P. Vidyarthi conducted a study of _____ city.
(a) Ranchi (b) Chandigarh (c) Kashi
- (4) There is no discrimination between village and traditional city in the context of India for _____.
(a) Pocock (b) Johnson (c) Kingsley Davis

2. (A) State the “Concentric Zone Theory” of Barges. 14

OR

Explain the “Urbanism as a way of life” theory of Louis Worth.

- (B) Select correct option and fill in the blanks : 4

- (1) “Urban sector theory” was given by _____.
(a) Louis Worth (b) Barges (c) Homar Hoyat
- (2) Urbanism as a way of life is identified by _____.
(a) Louis Worth (b) Homar Hoyat (c) Barges

- (3) Concentric zone theory is given by _____.
- (a) Homar Hoyat (b) Harish Doshi (c) Barges
- (4) Human ecological study is started in _____ year.
- (a) 1966 (b) 1976 (c) 1986

3. (A) Give the definition of urbanization and discuss its causes. 14

OR

What is "Pollution"? Discuss "Pollution" as an urban problem.

- (B) Match the following : 3

A

B

1. Proportion of urban population	a. Centralization of Population
2. Slums free India	b. 31.6%
3. Urbanization	c. Rajiv Gandhi Awas Yojana
	d. 25.6%

4. (A) Describe the meaning and objectives of the Urban Planning. 14

OR

Discuss the importance of Urban Planning.

- (B) Match the following : 3

A

B

1. Harish Doshi	a. Sociologist of urban planning
2. Petric Gids	b. Madras
3. The first municipal corporation City	c. Urban Planning
	d. Mumbai

ME-145

March-2019

B.A., Sem.-V

CC-304 : Sociology
(EB : Sociology of Gujarat)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) પ્રદેશ સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ આપી તેનું મહત્વ જણાવો. 14

અથવા

સમજાવો : ગુજરાતનું વસ્તી વિશ્લેષણ.

- (B) નીચેના વિધાનો સાચા છે કે ખોટા જણાવો. 4

- (1) પ્રાદેશિક સમાજશાસ્ત્રનાં મૂળ સમાજશાસ્ત્રમાં પડેલા છે.
- (2) આઈ.પી. દેસાઈએ અમદાવાદનાં સંયુક્ત કુટુંબનો અભ્યાસ કર્યો હતો.
- (3) ગુજરાતનો દરિયાકિનારો 1600 કિ.મી. લાંબો છે.
- (4) ગુજરાતમાં આદિવાસી કુલ વસ્તીના 14 ટકા છે.

2. (A) સમજાવો : ગુજરાતમાં દલિતોની પરંપરાગત સ્થિતિ અને પરિવર્તન. 14

અથવા

અન્ય પછાત વર્ગોનો પરિચય આપો.

- (B) નીચેના વિધાનોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો : 4

- (1) અન્ય પછાત વર્ગોની વસ્તી ગુજરાતમાં કેટલા ટકા છે ?
- (2) અન્ય પછાત વર્ગોને અન્ય કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?
- (3) એમ.એન. શ્રીનિવાસ કયા કમિશનનાં તજજ્ઞ હતા ?
- (4) શુદ્રો નો કયા વર્ણોમાં સમાવેશ થાય છે ?

3. (A) ઈસ્લામ ધર્મનો ઉદ્ભવ, વિકાસ અને લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

કોમવાદની સમસ્યા જાણાવી તેના નિવારણના ઉપાયો જણાવો.

(B) જોડકા જોડો. 3

(અ)

(બ)

(1) રોજા	(a) કમિવાદ
(2) ઈસ્લામ	(b) ઉપવાસ
(3) હિંદુ મુસ્લિમ સંઘર્ષ	(c) અનેકશ્વરવાદ

4. (A) સ્ત્રી-પુરૂષ અસમાન જાતિ પ્રમાણને લઈ ઉદ્ભવતી સમસ્યા જણાવો. 14

અથવા

ગુજરાતમાં સ્ત્રી-પુરૂષ અસમાન જાતિ પ્રચાણની ઐતિહાસિક અને વર્તમાન પરીપ્રેક્ષામાં ચર્ચા કરો.

(B) ખાલીજગ્યા પૂરો. 3

(1) ગુજરાત _____ રાજ્ય છે.

- (a) વિકસિત (b) અવિકસિત (c) અલ્પવિકસિત

(2) 2011ના જાતિ ગુણોત્તર પ્રમાણે ગુજરાતમાં સ્ત્રીઓનું પ્રમાણ _____ છે.

- (a) 918 (b) 919 (c) 920

(3) જે સમાજમાં સ્ત્રીનું પ્રમાણ ઓછું હોય ત્યાં _____ લેવામાં આવે છે.

- (a) વરશુલ્ક (b) કન્યાશુલ્ક (c) દહેજ

Seat No. : _____

ME-145

March-2019

B.A., Sem.-V

CC-304 : Sociology
(EB : Sociology of Gujarat)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Give the meaning of Regional Sociology and its importance. **14**

OR

Explain Analysis of Gujarat census.

- (B) Select whether the following statements are true or false : **4**

- (1) Regional sociology roots are inbuilt in sociology.
- (2) I.P. Desai studied a 'Joint Family' of Ahmedabad.
- (3) Gujarat has 1600 k.m. long costal area.
- (4) The tribal population of Gujarat is 14% of total population.

2. (A) Explain the traditional condition and changes in the lives of Dalit of Gujarat. **14**

OR

Introduce other Backward Class.

- (B) Answer the following questions very briefly : **4**

- (1) What is the percentage of OBC population in Gujarat ?
- (2) By which other name backward class is identified ?
- (3) Of which commission Mr. M.N. Shrinivas was expert ?
- (4) In which Varna Shudras are included ?

3. (A) Discuss the origin, development and characteristics of Islam religion. **14**

OR

- (B) Match the following : **3**

A

B

1. Roja	a. Communalism
2. Islam	b. Fast
3. Hindu-Muslim Riot	c. Anekeshwarvad

4. (A) State the problems originated from the in equal sex ratio in men-women. **14**

OR

Discuss the historical and current perspective in unequal sex ratio of men-women in Gujarat.

- (B) Fill in the blanks : **3**

- (1) Gujarat is _____ region.
(a) Developed (b) Undeveloped (c) Underdeveloped
- (2) As per sex ratio of 2011 there are _____ females in Gujarat.
(a) 918 (b) 919 (c) 920
- (3) _____ is charged in the society where the ratio of women is less.
(a) Bride groom price (b) Bride price (c) Dowry
- _____